ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑΝ ΜΑΣΤΙΓΩΣΕΩΝ

('Εν σχέσει πρὸς τὴν προσφάτως γενομένην ἐν Σπάρτῃ ἀνακάλυψιν τοῦ Ναοῦ τῆς «'Ορθίας 'Αρτέμιδος»).

ΣΥΝΕΠΕΣΕ νὰ διερχώμεθα πραγματείαν λίαν ἐνδιαφέρουσαν γαλλιστὶ «περὶ μαστιγώσεως κατ' ἐθιμοτυπίαν (flagelation rituelle)» τοῦ διασήμου ἀνατολιστοῦ, μυθολόγου καὶ ἐθιμολόγου κ. Salomon Reinach περιλαμβανομένην ἐν τῷ συγγράματι τούτου τῷ ἐπιγραφομένῳ «Cultes mythes et Religions» καὶ ἀφορμωμένην κυρίως ἀπὸ τοῦ γνωστοῦ παρὰ Σπαρτιάταις ἐθίμου «τῆς μαστιγώσεως τῶν ἐφήβων» ἐν ᾧ ἐθίμῳ τὸν κυριώτατον ρόλον παίζει ἡ περὶ τοῦ βωμοῦ 'Αρτέμιδος τῆς 'Ορθίας παράδοσις, ὅτε κατὰ σύμπτωσιν αἰσιωτάτην, διεκοινώθη διὰ τοῦ ἐν 'Ελλάδι πρῶτον καὶ διὰ τοῦ ἀλλαχοῦ τύπου κατόπιν ἡ εἴδησις τῆς εἰς ἓν χιλιόμετρον μακρὰν τῆς Σπάρτης ἀνακαλύψεως τοῦ Ναοῦ 'Αρτέμιδος τῆς 'Ορθίας, ὑπὸ τῆς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Μπόζανκετ ἐνεργούσης ἐκεῖ ἀνασκαφὰς 'Αγγλικῆς 'Αρχαιολογικῆς Σχολῆς.

Καὶ τὸ μὲν διερευνῆσαι τὴν γενομένην ἀνακάλυψιν οὐχ ἡμῶν ἐστιν ἀλλ' ἄλλων εἰδικωτέρων,

Οὐχ ὅλως ἄσχετος ἐν τούτοις ἤθελεν εἶσθαι ἡ ἐξ ἀφορμῆς πρὸς τὴν ἐν λόγῳ ἀνακάλυψιν δημοσίευσις ἐνταῦθα ἐν ἐλευθέρᾳ μεταφράσει τῶν σπουδαιοτέρων καὶ δὴ τῶν πρὸς τὴν ἀνακάλυψιν σχετικωτέρων μερῶν ἐκ τῆς ἀνωτέρω μνημονευθείσης πραγματείας τοῦ Reinach.

Περὶ τοῦ ἐθίμου τῆς μαστιγώσεως παρὰ Σπαρτιάταις

Τοῖς πᾶσιν ὑπάρχει γνωστὸν τὸ παρὰ Σπαρτιάταις ἀρχαῖον ἔθος καθ' ὃ οἱ παῖδες ἐμαστιγοῦντο ἐπὶ τοῦ βωμοῦ 'Αρτέμιδος τῆς 'Ορθίας «μέχρι θανάτου» ὡς λέγει ὁ Πλούταρχος ἐν Λυκούργῳ 18 ἢ (ὡς λέγει ὁ αὐτὸς ἐν Λακεδαιμον. νομοθεσίᾳ 40) : «'Επὶ μίαν ἡμέραν».

Οὕτω δὲ μαστιγούμενοι, κατὰ τὴν μαρτυρίαν πάντοτε τοῦ Πλουτάρχου, οἱ τῶν Σπαρτιατῶν παῖδες ἐνεκαρτέρουν μετὰ τοσαύτης ἀντοχῆς, χαρωπὸν μάλιστα καὶ ὑπερήφανον τηροῦντες τὸ ὕφος, ὥστε προέκρινον μᾶλλον τὸν ὑπὸ τὴν μάστιγα θάνατον ἢ τὸν ἐλάχιστον γογγυσμόν. Καὶ ἠμιλλῶντο μὲν φιλοτιμότατα πάντες τὶς καρτερικώτερον καὶ ἐπὶ πλειότερον χρόνον θὰ ὑπέμενε τὴν μαστίγωσιν, οἱ δὲ νικηταὶ δι' ἰδιαιτέρας περιεβάλλοντο τιμῆς. Εἶχε δὲ τὸ ἔθιμον τοῦτο τελετῆς τύπον κατ' ἔτος τελουμένης (Πλούτ.) Τοῦ αὐτοῦ τούτου ἐθίμου μνείαν ποιούμενος καὶ ὁ Λουκιανὸς (ἐν 'Αναχάρσει 38), παρίστησι τὸν Σόλωνα ἀποτεινόμενον πρὸς τὸν 'Ανάχαρσιν καὶ λέγοντα αὐτῷ τὰ ἑξῆς περίπου: «Καὶ τί θέλεις εἴπῃ ὅταν ἴδῃς αὐτοὺς τούτους τοὺς Λακεδαιμονίους ῥάβδοις δερομένους παρὰ τῷ βωμῷ, ὅλους αἵματι περιρρεομένους, ἐνῷ οἱ πατέρες καὶ αἱ μητέρες αὐτῶν παρόντες, οὐ μόνον οὐδαμῶς φρικιῶσιν ἐφ' οἷς πάσχουσι τὰ τέκνα αὐτῶν, ἀλλὰ μᾶλλον ὀργίζονται καὶ τὴν ἑαυτῶν ὀργὴν ἐμφανῆ ποιοῦνται ἂν μὴ ταῦτα ὑπομείνωσι καρτερικῶς τὰς πληγάς· προτρέπονται δ' αὐτὰ ταῦτα ἵνα ὑποστῶσι τοὺς πόνους ἐφ' ὅσον ἔνεστι μακρότερον, καρτερίαν ἀνεξάντλητον εἰς τὴν βάσανον ἀντιτάσσοντα. Πολλοὶ (ἐξακολουθεῖ λέγων ὁ Σόλων πρὸς τὸν 'Ανάχαρσιν) ἐπὶ τῆς βασάνου ταύτης ἀπέθανον μὴ θελήσαντες, ἐφ' ὅσον ἀνέπνεον, νὰ ζητήσωσι χάριν, πρὸ τῶν ὀμμάτων τῶν γονέων αὐτῶν. Τούτοις θέλεις ἴδῃ ἀνδριάντας στηθέντας ὑπὸ τῆς Σπάρτης, τιμωμένους ἅμα καὶ δι' ἰδιαιτέρας λατρείας. . . . . .

Ὁ Λυκοῦργος ἠθέλησε νὰ ἔχῃ πολίτας καρτερικούς, ἀντέχοντας εἰς πᾶσαν δοκιμασίαν, ἀνωτέρους πάντων τῶν δεινῶν καὶ ἱκανοὺς οὕτω εἰς τὸ σώζειν τὴν πατρίδα. . . . . Εἰς τοιοῦτος βεβαίως πολίτης, συλλαμβανόμενος ἐν πολέμῳ, οὐδέποτε ἤθελεν ἀποκαλύψῃ τὰ ἀπόρρητα τῆς Σπάρτης, εἰς οἱανδήποτε βάσανον κἂν ὑπέβαλλον αὐτὸν οἱ πολέμιοι. . . . . ».

Καὶ ταῦτα μὲν ὁ σοφὸς Σόλων πρὸς τὸν ἐκ Σκυθίας σοφὸν λέγει. Ὁ δὲ τελευταῖος εὑρίσκει ὡς τι καταγέλαστον τὸ νὰ μαστιγῶνται κατὰ τοιοῦτον τρόπον οἱ τῶν Σπαρτιατῶν παῖδες, γυμνοί, μὲ τοὺς βραχίονας τεταμένους, χωρὶς διὰ τούτου πραγματικήν τινα ὠφέλειαν νὰ πορίζωσι τῇ πατρίδι.

'Επάγει δ' ὅτι αὐτὸς ἂν ποτε συνέπιπτε νὰ παρευρεθῇ ἐν Σπάρτῃ κατὰ τὸν χρόνον τοιαύτης τελετῆς θὰ ἐξερρήγνυτο εἰς γέλωτα εἰς ἐπήκοον πάντων καὶ ἂν ἀκόμη διέτρεχε τὸν κίνδυνον νὰ λιθοβοληθῇ διὰ τοῦτο. Διότι, κατὰ τὴν γνώμην του, πόλις συμπεριφερομένη τοιουτοτρόπως πρὸς τοὺς παῖδας αὐτῆς, εἶχεν ἀνάγκην ἐξάπαντος «κόκκων τινῶν ἐλλεβόρου» (ὡς μανιακή).

'Εννοεῖται ὅτι διὰ τοῦ στόματος τοῦ 'Αναχάρσιδος γνωματεύει οὕτω αὐτὸς ὁ Λουκιανός, ὁ σκώπτης οὗτος τῆς ἀρχαιότητος, ὅστις οὐδένα διαβλέπει σκοπὸν ὠφέλιμον διὰ τοῦ παρὰ Σπαρτιάταις ἐθίμου τῆς μαστιγώσεως, ἀλλ' οὔτε ἀφίεται ὑπὸ τοῦ πνεύματος αὐτοῦ, τοῦ εἰρωνικοῦ ἵνα εἰσδύσῃ εἰς βαθυτέραν ἔννοιαν τοῦ ἐθίμου, ὡς ἀρχαιοπαραδότου δόγματος τινὸς ἢ ἔστω καὶ ὡς προλήψεώς τινος παλαιᾶς, ἀλλὰ προλήψεως ἥτις, ὡς ἐπιζήσασα διὰ μέσου τῶν αἰώνων δὲν δύναται νὰ θεωρηθῇ, ὡς ἐθεώρησεν αὐτὴν ὁ Λουκιανός, ἁπλῆ τις ἰδιοτροπία παραπαιόντων.

Ἄλλοι ἐντούτοις, ἀγόμενοι ὑπὸ εὐθυφρονεστέρου ἢ ὁ Λουκιανὸς πνεύματος ἠξίωσαν τὸ παρὰ Σπαρτιάταις ἔθιμον τῶν μαστιγώσεων καὶ ἐρεύνης βαθυτέρας καὶ κρίσεων λογικωτέρων.

Καὶ οἱ μὲν ἀρχαιότεροι ἐξεδέξαντο τοῦτο ὡς τινα τύπον ἐξησθενημένον τῶν ἄλλοτε ἀνθρωποθυσιῶν αἵτινες ὡρίζοντο ἐν τῇ λατρείᾳ τῆς 'Αρτέμιδος παρὰ τοῖς

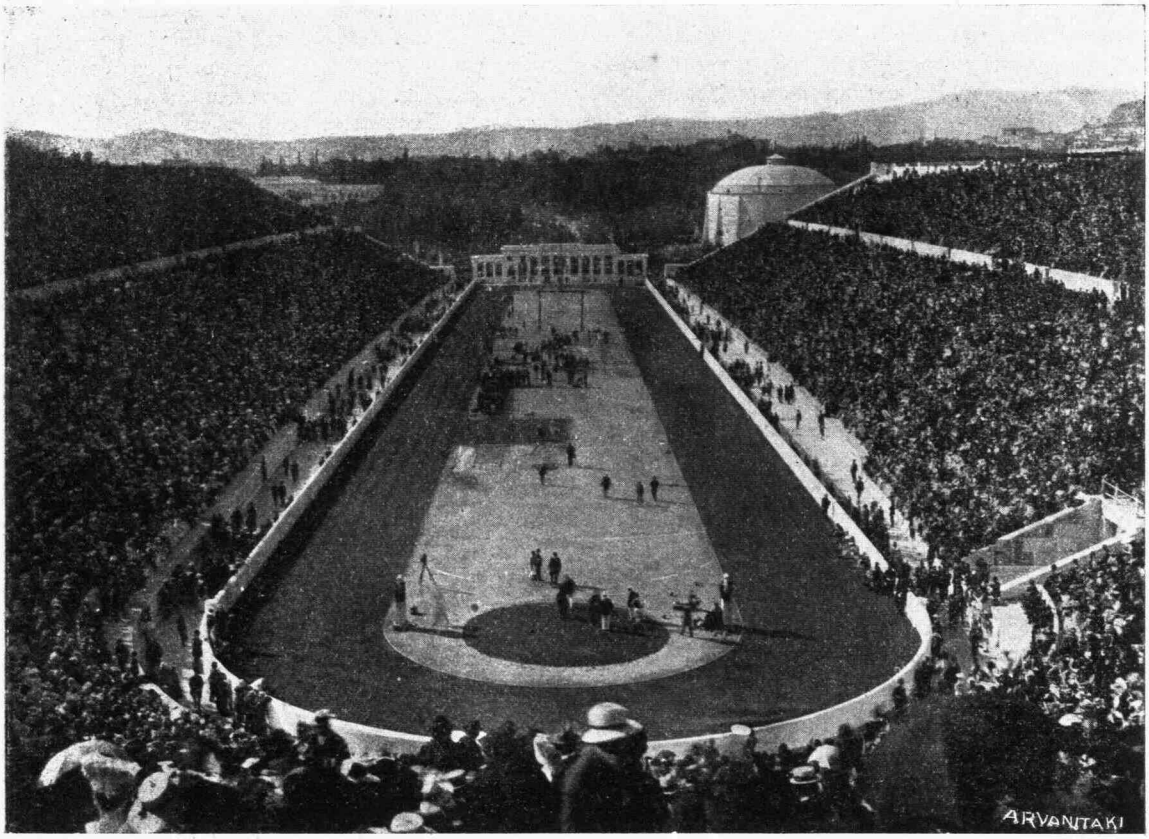

ΤΟ ΣΤΑΔΙΟΝ

Κατὰ τὴν Γ'. ἡμέραν τῶν Ὀλυμπιακῶν Ἀγώνων τοῦ 1906.

Σκύθαις τῆς Ταυρίδος, καὶ τῶν ὁποίων τὸν ὠμὸν χαρακτῆρα (ὡς ἀποφαίνεται Ἀπολλώνιος ὁ Τυανεὺς) (1) οἱ Λακεδαιμόνιοι εὐφυεῖς ἐτροποποίησαν ἐπὶ τὸ ἡμερώτερον, ἀντικαταστήσαντες ταύτας διὰ θαρραλέου καὶ δοκιμαστικοῦ ἀγωνίσματος ἐν ᾧ οὐδεὶς μὲν φονεύεται, ἀλλ' ὡς ὥρισται πάλιν ὁ τῆς θεᾶς βωμὸς δι' αἵματος ῥαίνεται (τῆς μαστιγώσεως μέχρις αἵματος χωρούσης).

Πρὸς τὴν τοιαύτην κρίσιν τοῦ ἐθίμου τῆς μαστιγώσεως παρὰ Σπαρτιάταις τὰ κυριώτερα στοιχεῖα παρέσχε πιθανώτατα ἡ παρὰ Παυσανίᾳ (3—16,10) διεξοδικωτέρα περιγραφὴ αὐτοῦ ἔχουσά που ὡς ὧδε παρατίθεται ἐν ἐλευθέρᾳ ἐξηγήσει : «Τὸ Λιμναῖον, μέρος ἐστιν ἐν Σπάρτῃ Ἀρτέμιδι τῇ Ὀρθίᾳ καθιερωμένον. Ἐκεῖ δ' εἰκὼν τῆς θεᾶς ἐκ ξύλου σώζεται, αὐτὴ οὖσα (ὡς λέγεται), ἐκείνη ἣν ὁ Ὀρέστης ἄλλοτε καὶ ἡ Ἰφιγένεια ἐκόμισαν ἐκ Ταυρίδος. . . . . Ἡμέραν τινά, ἐνῷ οἱ ἐκ τῶν διαφόρων τῆς Σπάρτης προαστείων, Λίμνης, Κυνοσούρας, Μησόας καὶ Πιτάνης ὁρμηθέντες ἐκεῖσε, ἔθυον τῇ Ἀρτέμιδι, συνῆψαν ἔριδα πρὸς ἀλλήλους πεισματώδη καὶ ἐπὶ τέλους καὶ μέχρι πληγῶν θανατηφόρων προέβησαν κατ' ἀλλήλων δι' ὧν ὁ τῆς θεᾶς βωμὸς αἵματι ἐμιάνθη.

Ἐν τῷ αὐτῷ δὲ χρόνῳ λοιμὸς φοβερὸς ἐπεδήμησε τῇ πόλει ὅτε, χρησμολογήσαντος τοῦ μαντείου ἀπῃτήθη πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς θεᾶς ἵνα ὁ βωμὸς αὐτῆς ποτισθῇ δι' αἵματος ἀνθρωπίνου. Καὶ τότε μὲν ὁ κλῆρος ἔπεσεν εἰς ἄνδρα τινὰ ὃς καὶ ἐθυσιάσθη ἐπὶ τοῦ βωμοῦ, τοῦτο δὲ κατ' ἔτος καὶ ἐφεξῆς ἐπανελαμβάνετο. Ἀλλ' ὁ Λυκοῦργος ἀντικατέστησε σὺν τῷ χρόνῳ τὸ τῆς σφαγιάσεως ἔθος διὰ τοῦ τῆς μ α σ τ ι γ ώ σ ε ω ς νεαρῶν παίδων κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε νὰ ἐξακολουθῇ

(1) (ἐν Φιλοστρ. β. Ἀπολλ. 6—20,2).

μὲν ὁ βωμὸς τῆς θεᾶς ραντιζόμενος ἀλλ' ἄνευ φόνου.

Κατὰ τὴν ὑπὸ Λυκούργου ὁρισθεῖσαν τελετὴν ταύτην τῆς μαστιγώσεως, (ὡς ἀφηγεῖται ὁ Παυσανίας) παρίστατο μία τῶν ἱερειῶν τῆς θεᾶς κρατοῦσα ἐν χερσὶ τὴν ξυλίνην ταύτης εἰκόνα· ἡ δὲ εἰκών, ἐλαφρὰ οὖσα καθ' ἑαυτήν, ἐβάρυνε καὶ δυσφόρητος εἰς τὰς χεῖρας τῆς ἱερείας ἐγίνετο ὁσάκις οἱ μαστικταὶ ὑπὸ τοῦ κάλλους τοῦ μαστιζομένου, ὑπὸ τῆς εὐγενείας ἢ ὑπ' ἄλλου τινὸς λόγου, εἰς συμπάθειαν ὑπὲρ αὐτοῦ ἑλκόμενοι, ἐμετρίαζον πως τὴν τοῦ μαστισμοῦ σφοδρότητα, ὅτε ἡ ἱέρεια ἐφίστη τὴν προσοχὴν τῶν μαστιγούντων εἰς τοῦτο κατελέγχουσα αὐτῶν ἀδυναμίαν.

Αὕτη δ' ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος εἰκὼν τῆς θεᾶς Ἀρτέμιδος εἰς ἣν ὁ πόθος τοῦ ἀνθρωπίνου αἵματος ἀπεδίδετο ἀφ' ἧς ἔτι ἐποχῆς ἀνθρώπινα θύματα αὐτῇ προσεφέροντο ἐπὶ τῆς Ταυρικῆς γῆς, ἐκαλεῖτο Λ υ γ ο δ έ σ μ α (= λυγῷ δεδεμένη) ἢ Ὀ ρ θ ί α, ὡς ἀνευρεθεῖσα ἐν τινι φράκτῃ ἐκ λύγων (λυγαρεῶν), ὧν οἱ κλάδοι περιέβαλλον αὐτὴν εἰς τρόπον ὥστε ἵστατο αὕτη ὀρθία(1).

Οἱ μὲν λοιπὸν ἀρχαιότεροι τῶν διερευνησάντων τὸ ὑπὸ κρίσιν ἔθος τῶν Σπαρτιατῶν, οἱονεὶ παρασυρθέντες ὑπὸ τῆς ὡς ἄνω παραστάσεως αὐτοῦ ὑπὸ τοῦ Παυσανίου καὶ δὴ ὑπὸ τῆς παρενειρομένης γνώμης τούτου ὅτι, ἀπὸ τῆς σκυθικῆς λατρείας ἔλκον τὴν ἀρχήν του τὸ ἔθος τοῦτο, ἀντικατέστησε σὺν τῷ χρόνῳ παρὰ τοῖς Σπαρτιάταις τὰς παρὰ Σκύθαις ἀνθρωποθυσίας, ἠσπάσθησαν ἄνευ βαθυτέρας ἐρεύνης τὴν Παυσανιακὴν γνώμην.

Εἰς ταύτην δὲ τὴν ὑπόθεσιν περιωρίσθησαν καί τινες τῶν μεταγενεστέρως ἀνακρινάντων τὸ ἔθος.

Ἀλλ' ἡ ὑπόθεσις αὕτη προδήλως οὐδεμίαν ἔχει τὴν βασιμότητα καθ' ὅσον πρῶτον μὲν δὲν ὑπάρχουσιν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς ἐθίμοις ἴχνη τῆς ἐκ τῶν σκυθικῶν τελετῶν ἐπίρροης· εἶτα δὲ διὰ τὸν λόγον (οὗτος δ' ἔστιν ὁ καὶ ἰσχυρότερος λόγος) ὅτι, οὕτως ἐπιτελουμένη ἡ ἀντικατάστασις θὰ ἦτο ὅλως ἄσκοπος. Διότι, ἐν ᾗ περιπτώσει ἡ ἐν Σπάρτῃ ἐθιμοτυπία τῆς μαστιγώσεως τῶν παίδων δὲν ἀπέβλεπεν ἢ εἰς τὴν ἁπλῆν ἀναπλήρωσιν τοῦ αἵματος τῆς ἀνθρωποθυσίας διὰ τῆς ἐκ τῆς μαστιγώσεως ἐλαφροτέρας αἱματοχυσίας, ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει κάλλιστα ἠδύναντο νὰ ἐμαστιγοῦντο «μέχρις αἵματος», εἰς ἢ δύο μόνοι παῖδες, καὶ οὗτοι μάλιστα νὰ ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν διαπραξάντων σφάλματά τινα ἢ ἁμαρτήματα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον σοβαρά. Ἀπομένει ἄρα ἀνεξήγητον πῶς πάντες ἀνεξαιρέτως οἱ ἐν ἐφηβότητι παῖδες ἐμαστιγοῦντο καὶ δὴ καὶ τιμαὶ ἀπεδίδοντο εἰς ἐκείνους οἵτινες καρτερικώτερον ἐπέμενον τὴν δοκιμασίαν.

Διὰ τοῦτο, ἤτοι πρὸς ἀποφυγὴν τῶν ἀτόπων τούτων συμπερασμάτων, ἄλλοι ἐκ τῶν νεωτέρων (κυρίως τῶν τοῦ 18 αἰῶνος) κριτῶν τοῦ ἐθίμου τῆς μαστιγώσεως ἐπέστρεψαν πρὸς τὸν Λουκιανὸν καὶ παρακάμψαντες τὸ διὰ τοῦ Ἀναχάρσιδος προσφερόμενον εἰρωνικὸν νόημα, ἀπεδέξαντο ἁπλῶς τὴν ἐκ τοῦ στόματος τοῦ Σόλωνος διδομένην γνώμην ὅτι ἡ κατ' ἐθιμοτυπίαν μαστίγωσις τῶν παίδων παρὰ Λακεδαιμονίοις, ἐσκόπει τὴν ἐπίρρωσιν τῆς ἀνδρείας αὐτῶν ἡ δὲ ἀπονεμομένη τοῖς καρτεροῦσι τιμή, μαρτυροῦσα τὴν ἐκτίμησιν ἣν ἔτρεφον οἱ Σπαρτιᾶται πρὸς τὸ φυσικὸν θάρρος καὶ τὴν ἀντοχήν, ἀπέβλεπε συγχρόνως εἰς τὴν διαιώνισιν τῶν ἀξιολογωτέρων τῆς καρτερίας παραδειγμάτων καὶ τὴν παράδοσιν αὐτῶν καὶ ταῖς κατόπιν γενεαῖς πρὸς μίμησιν.

— Ἀλλ' ἄρά γε εἶνε αὕτη ἡ μόνη ὀρθὴ ἢ τοὐλάστον ὀρθοτέρα τῆς προηγουμένης γνώμη;

— Πρὶν ἢ ἀπαντήσωμεν εἰς τὸ ἐρώτημα τοῦτο, ἀνάγκη ν' ἀντιπαραθέσωμεν καὶ ὅσα ἄλλα προχείρως παρουσιάζει ἡμῖν ἡ ἀρχαιοτέρα καὶ ἡ νεωτέρα ἐθιμολογία ἔθιμα, ἀντίστοιχα ἢ παρεμφερῆ πρὸς τὸ τῶν Σπαρτιατῶν, ὅπερ καὶ πράττομεν ἐν τοῖς ἀμέσως ἑπομένοις ἀκολουθοῦντες πάντοτε τῷ φιλοπονώτατα ὄντως ἐργασθέντι ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου S. Reinach.

(ἀκολουθεῖ).

ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ ΓΙΑΝΝΑΓΚΑΣ
Ἀρχιμανδρίτης

(1) Ὁ αὐτὸς Παυσανίας ἀλλαχοῦ (ἐν βιβλ. 8φ—23,1) ἱστορεῖ ὅτι μέχρι τῶν χρόνων αὐτοῦ ἐσώζετο ἐν Ἀλέᾳ τῆς Πελοποννήσου ἱερὸν τῷ Διονύσῳ ἀφιερωμένον, ὅπου, καθ' ἑορτὴν τελουμένην ἀνὰ δύο ἔτη ἐμαστιγοῦντο αἱ γυναῖκες, ὡς ἐμαστιγοῦντο οἱ ἔφηβοι τῶν νέων παρὰ Σπαρτιάταις πρὸ τῆς εἰκόνος Ἀρτέμιδος τῆς ὀρθίας.

MAXIME GORKI

Ο ΔΙΑΒΟΛΟΣ

Τὰ ἔργα τοῦ Μαξίμου Γκόρκι μετεφράσθησαν κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη εἰς ὅλας σχεδὸν τὰς ξένας γλώσσας καὶ ὁ ῥῶσσος διηγηματογράφος ἀπέκτησε θαυμαστὰς καὶ θερμοὺς θιασώτας πανταχοῦ· τὸ ὄνομά του εἰς τὴν Ῥωσσίαν γίνεται ἔτι καὶ ἔτι δημοφιλέστατον καὶ τὰ διηγήματά του ἀναγινώσκονται ὄχι μόνον ἀπὸ τὰς ἀνεπτυγμένας τάξεις, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὰς ἁπλᾶς ἐκείνας ψυχάς, αἱ ὁποῖαι εἶνε μακρὰν πάσης φιλολογικῆς ἐπιδείξεως. Ὁ Γκόρκι ἀπολαύει τῆς μεγίστης δημοτικότητος εἰς τὰς ἐπαρχίας, τὰς ὁποίας διαρρέει «ἡ μήτηρ τῶν ῥωσσικῶν ποταμῶν», ἐκεῖ ὅπου ἔζησε τὰ πλήρη στερήσεων νεανικά του ἔτη. Παραθέτομεν τὸν ἐξῆς ποιητικὸν μῦθον, τὸν ὁποῖον διηγοῦνται παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Βόλγα, διὰ νὰ δείξωμεν μέχρι ποίου σημείου τὸ ὄνομά του εἶνε διαδεδομένον μεταξὺ τῶν πληθυσμῶν αὐτῶν, ὧν τοὺς κυριωτέρους τύπους περιέγραψεν.

Ὑπῆρχεν ἄλλοτε σιδηροῦς δακτύλιος, σύμβολον τῆς παγκοσμίου δόξης καὶ μεγαλείου· τούτου ἦτο κάτοχος ὁ μέγας δοὺξ Βλαδίμηρος ὁ Ἅγιος, ὁ μεταδόσας τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τὸν ῥωσσικὸν λαόν. Μετὰ τὸν θάνατόν του ὁ δακτύλιος ἔγινε κτῆμα τῶν μοναχῶν, οἱ ὁποῖοι ὑπῆρξαν καὶ οἱ πρῶτοι ῥῶσσοι χρονογράφοι. Ἔκτοτε ἀπὸ αἰῶνος εἰς αἰῶνα ὁ δακτύλιος ἀλλάσσει κύριον, διότι ὀφείλει νὰ ἀνήκῃ εἰς τοὺς μεγαλυτέρους τῶν ῥώσσων συγγραφέων. Οὕτω κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος ἀνῆκεν εἰς τὸν Ποῦσκιν καὶ ἀπὸ χειρὸς εἰς χεῖρα